

מדינת ישראל
משרד החינוך
האגף לחינוך מבוגרים

רמת הבחינה : גמר
מועד הבחינה : קיץ תשפ"ד, 2024
היקף הבחינה : 1 יח"ל
מספר שאלון : 993121

תיכונות
ככה עולים כיתה בחיים

הבנה, לשון ומשמעות המילים – יחידת לימוד אחת
הוראות לנבחן

א. משך הבחינה : שעתיים וחצי.

ב. מבנה השאלון ומפתח הערכה : בשאלון זה שלושה פרקים.

פרק ראשון : הבנה והבעה = 24 נקודות

פרק שני : אוצר מילים ומשמעים ושם המספר = 52 נקודות

פרק שלישי : תחביר ומערכת הפועל = 24 נקודות

סה"כ 100 נקודות.

ג. הוראות מיוחדות : כתבו את התשובות בגוף הבחינה במקומות המיועדים לכך. כתבו בכתב ברור, ציינו סימני פיסוק. קראו את התשובות ותקנו את הדרוש תיקון.

ד. מלאו את הפרטים הבאים :

פרטי הנבחן :	פרטי מרכז ההשכלה :										
מספר הנבחן ברשימה : _____	שם המוסד : _____										
שם משפחה + פרטי : _____	שם מרכז הבחינה : _____										
ת.ז. <table border="1"><tr><td> </td><td> </td><td> </td><td> </td><td> </td><td> </td><td> </td><td> </td><td> </td><td> </td></tr></table>											
שם המעריך : _____											
ציון הבחינה : _____											

בהצלחה!

זכויות החולה ואתיקה רפואית / רות דוידוביץ

איך השתפרו זכויות החולים בעקבות חוק "זכויות החולה"?

1. במשך שנים רבות הייתה מוסכמה תרבותית, כי האחריות על ריפוי המחלות היא רק בידי הרופא המטפל. רוב החולים לא טרחו לבדוק ולברר מהן הדרכים הנוספות שעשויות לסייע להחלמה, והתייחסו לדברי הרופא כאל תעודת ביטוח או אמת מוחלטת.
2. כאשר אנשים מעוניינים לרכוש מוצר, הם עורכים סקרי שוק כדי להעריך את היתרונות ואת החסרונות שלו. לעומת זאת בעת הצורך בטיפול רפואי לא תמיד נבדקות אפשרויות טיפול אחרות. רק בעשורים האחרונים החלה להתרחב התופעה של "חוות דעת נוספת" – התייעצות עם רופא או רופאים אחרים.
3. בעבר, במקרים רבים, החליט הרופא על טיפול מסוים או על נתינת תרופה מסוימת, ולא חשב כי יש צורך לשתף את המטופל בהחלטתו או בהתלבטויותיו. לא פעם התלוננו חולים, בבתי-החולים במיוחד, כי בעת התייעצות רפואית סביב מיטתם התקיימו דיונים, ונעשה שימוש במונחים רפואיים שלא היו מובנים להם כלל. הייתה תחושה של זלזול וחוסר רגישות מצד הרופאים כלפי החולים. גם כאשר חולים ביקשו הסבר והבהרה, הם נתקלו לעיתים בתגובה של חוסר סבלנות, כאילו לא בס ובגופם מדובר. ברור לגמרי שהמצב הזה לא נבע מרוע לב, אלא בעיקר מחוסר מודעות.
4. לפי כשני עשורים נערכו בכנסת דיונים בנושא, והוחלט שיש לחוקק חוק שייקרא "חוק זכויות החולה". לב הדיון היה הסדרת זכויותיהם של חולים ומטופלים. מדברי ההסבר להצעת החוק אפשר ללמוד על כוונת החוק: "מדובר באנשים שבלל מצבם המיוחד הם חשופים לפגיעה בזכויותיהם הבסיסיות הן מבחינה חוקית והן מבחינה אנושית. אנשים אלו נתונים במצב של חולשה ואי ודאות, בהרגשה של תלות במטפלים ובתנאים של לחץ נפשי. יש להבטיח למטופלים גישה אנושית ומתחשבת".
5. ואכן, מטרת חוק זכויות החולה היא לקבוע את זכויות האדם המקבל טיפול רפואי ולהגן על כבודו ועל פרטיותו. החוק הוא ביטוי לשינוי המשמעותי שחל בעשורים האחרונים בעולם המערבי ביחסי רופא-חולה. הוא מחזק את מעמד החולה על ידי הענקת זכויות כדוגמת הזכות לקבלת טיפול רפואי והזכות לשמירה על כבודו ופרטיותו של המטופל. זכויות נוספות שהחוק מתייחס אליהן: "הזכות לטיפול רפואי מִדַּעַת" כלומר, להבנת כל פרטי הטיפול, תוצאותיו וסיבוכיו האפשריים, הזכות לקבלת מידע רפואי, הזכות לסודיות רפואית והזכות לחוות דעת נוספת.

מעובד על פי מבחן סיום ברמה ד' – הנחלת הלשון אוקטובר 2011

פרק ראשון – הבנה והבעה (24 נקודות)

יש לענות על שתי שאלות מתוך השאלות 1-3.

1. בכותרת המשנה מוצגת שאלה. מהן התשובות לשאלה זו לפי פסקה 5?

א. _____ (3 נק')

ב. _____ (3 נק')

2. לפי פסקה 3, מה היה המצב בעבר?

א. _____ (2 נק')

ב. _____ (2 נק')

ג. _____ (2 נק')

3. למה הכוונה במשפט "גם כאשר חולים ביקשו הסבר והבהרה, הם נתקלו לעיתים בתגובה של חוסר סבלנות...?" (פסקה 3)

יש לענות על שתי השאלות הבאות:

4. תחום החיים בו עוסק הטקסט הוא (הקיפו את התשובה הנכונה): (6 נק')
ביולוגיה, מדע רפואי, זכויות הפרט

5. באילו זכויות עוסק חוק זכויות החולה? פרטו. (6 נק')

פרק שני – אוצר מילים ומשמעים ושם המספר (52 נקודות)

יש לענות על כל השאלות בפרק זה (שאלות 6-15).

6. משמעות הצירוף **"מוסכמה תרבותית"** בפסקה 1 היא: (3 נק')

א. נקבע מראש

ב. התנהגות מקובלת

ג. הסכם כללי

7. משמעות המילה **"מונחים"** בפסקה 3 היא: (3 נק')

א. מושג מקצועי

ב. מנוחה

ג. הנחה

8. משמעות המילה **"חשופים"** בפסקה 4 היא: (3 נק')

א. נשכחים

ב. חשוכים

ג. גלויים

9. בפסקה 2 כתובה המילה "להעריך". במילון מוסברת המילה כך:
(לפי "מילון ספיר" עורך: איתן אבניאון).

א. לקבוע את הערך, לאמוד את השווי: סוקרים העריכו שבמפלגת 'בינה' יהיו 10 ח"כים.
ב. לשער: המדריך העריך שהטיול יסתיים בשעה 7.
ג. לייחס חשיבות לאדם או למעשה: המנהלת העריכה את התלמידים שהכינו את המסיבה.

א. איזו מן ההגדרות של המילה "להעריך" במילון מתאימה למשמעות המילה בטקסט?
(העתיקו את ההגדרה המתאימה).

ב. כתבו שני משפטים שונים **שלכם**, ולא מתוך הטקסט, וכתבו בהם את המילה "להעריך".
(ניתן להשתמש גם כפועל בכל זמן וגוף: יעריך, יוערכו וכו').
ציינו ליד כל משפט את הסעיף שאותו הוא מדגים (א', ב' וכו').

1. _____ (2 נק')

2. _____ (2 נק')

10. לפניכם צירופי מילים:

א. סקר שוק ב. חוות דעת ג. חוסר סבלנות

השלימו את המילים במשפטים הבאים בעזרת הצירופים:

1. ד"ר אביבי הציג _____ בבית המשפט. (2 נק')

2. הילד היה עייף, לכן הוא התנהג ב _____. (2 נק')

3. לפני שקנינו את המטבח החדש, ערכנו _____ מקיף. (2 נק')

11. נרדפות וניגודי משמעות

א. החליפו את המילה המודגשת במילה שמשמעותה **זומה** :
"...טרחו..." (פסקה 1).
סמנו את התשובה הנכונה :

1. הצליחו
2. השתדלו
3. הספיקו

ב. החליפו את המילה המודגשת במילה שמשמעותה **מנוגדת** :
"...לרכוש..." (פסקה 2).
סמנו את התשובה הנכונה :

1. למכור
2. לקנות
3. לשכור

12. מטאפורה

הסבירו מדוע הצירוף "**לב הדיון**" (פסקה 4) הוא מטאפורה.

13. שדה סמנטי

במאמר מופיעות המילים הבאות : **החלמה, חולים ומטופלים, נתינת תרופה**.
מילים אלה שייכות לשדה הסמנטי הבא : (סמנו)

מחקר ביולוגי, פוליטיקה, רפואה

14. א. סמנו את ארבע המילים שדרך התצורה שלהם היא "הלחם בסיסים": (1 נק' לכל תשובה נכונה, סה"כ 4 נק')

הִלְבֵּשָׁה, קִטְנוּעַ, שְׁלֵדָג, גָּזוּם, כְּסָפוּמָט, מִינִיבּוּס, מְרָאָה, שְׁלִילָה

ב. מיינו את השמות הבאים לפי דרכי התצורה בטבלה: (1 נק' לכל תשובה נכונה, סה"כ 8 נק')

חִקְלָאִי, צְהָבָת, מְשָׂאָף, צָבַע, מַחְבֵּט, שְׁעָלָת, חִיט, בְּנָאִי

קטל (מקצועות)	קטלת (מחלות)	מקטל (מכשירים)	סיומת אי (בעלי מקצוע)

15. שם המספר

כתבו את הספרות במשפטים הבאים במילים:

1. 93% מתלמידי בית הספר השתתפו בטיול בדרום. _____ (2 נק')
2. מלחמת 'ששת הימים' התחילה ב-6 ביוני 1967. _____ (2 נק')
3. בחברת 'אגד' עובדים כ-6,735 נהגים. _____ (2 נק')
4. כתובת הספרייה הלאומית היא: דרך רופין 36, ירושלים. _____ (2 נק')

פרק שלישי – תחביר ומערכת הפועל (24 נקודות)

פרק זה כולל שמונה שאלות:

ארבע שאלות (16-19) מתחום התחביר.

ארבע שאלות (20-23) מתחום הפועל.

ענו על **ארבע** שאלות. תוכלו לבחור מתחום התחביר או מתחום הפועל או משניהם, כרצונכם.

תחביר

16. רוב החולים לא טרחו לבדוק ולברר מהן הדרכים הנוספות שעשויות לסייע להחלמה.

א. זהו את סוגו של המשפט (סמנו את הנכון): (3 נק')

פשוט מאוחה (מחובר) מורכב

ב. אם המשפט מאוחה (מחובר) תחמו את האיברים.
אם המשפט מורכב תחמו את הפסוקית. (3 נק')

17. בעבר במקרים רבים החליט הרופא על טיפול מסוים.

א. זהו את סוגו של המשפט (סמנו את הנכון): (3 נק')

פשוט מאוחה (מחובר) מורכב

ב. סמנו את הנושא במשפט בקו אחד ואת הנושא בשני קווים. (3 נק')

18. הרופאים קיימו התייעצות רפואית, אך החולים לא הבינו את המונחים הרפואיים והמקצועיים.

א. זהו את סוגו של המשפט (סמנו את הנכון): (3 נק')

פשוט מאוחה (מחובר) מורכב

ב. סמנו במשפט שני משלימי שם: (3 נק')

19. לחולים הייתה תחושה של זלזול מצד הרופאים.

(3 נק')

א. זהו את סוגו של המשפט (סמנו את הנכון):

פשוט מאוחה (מחובר) מורכב

(3 נק')

ב. סמנו את הנושא במשפט בקו אחד ואת הנשוא בשני קווים.

מערכת הפועל

20. א. כתבו את השורש של כל שם פעולה.

(1 נק' לכל תשובה נכונה, סה"כ 3 נק')

ב. כתבו פועל בנטייה מאותו השורש (לפי בחירתכם).

(1 נק' לכל תשובה נכונה, סה"כ 3 נק')

שם הפעולה	השורש	פועל בנטייה
דוגמה: השגחה	ש.ג.ח	השגחתי / משגיח
התרגשות	_____	_____
שפור	_____	_____
השפלה	_____	_____

(1 נק' לכל תשובה נכונה, סה"כ 6 נק')

21. כתבו בטבלה את הבניין ואת הגוף של הפעלים הבאים:

הפועל	הבניין	הגוף
נפְרַדַּת		
הדְלִיקוּ		
התְרַחַץ		

22. השלימו את החסר, הקפידו על צורת הגוף הנכונה:

(2 נק') _____	צורת העבר:	לֹקַח
(2 נק') _____	צורת העתיד:	נִשְׁאַלְתָּ
(2 נק') _____	צורת העבר:	מִסְתַּתֵּר
(2 נק') _____	צורת ההווה:	נֹסֵיף
(2 נק') _____	צורת העתיד:	שְׁמֵרְתִי
(2 נק') _____	צורת שם הפועל:	מִתְלַבֵּשׁ

23. "... התקיימו דיונים ונעשה שימוש במונחים רפואיים..." (פסקה 3).

בפועל "נַעֲשֶׂה" ציינו את:

(2 נק') _____	הבניין
(2 נק') _____	השורש

(2 נק') משמעות הבניין היא: (הקיפו במעגל את התשובה הנכונה)

פעולה שחוזרת על עצמה; פעולה רגילה; פעולה סבילה

בהצלחה!

